

ΕΛΕΥΘΕΡΑ

Η ΜΑΙΑ ΚΑΙ Ο ΟΡΚΟΣ ΤΗΣ

Ἔπος

τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου

ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐφημερίου τοῦ Μαιευτηρίου
«Μαρίκα Ἡλιάδη»

Τὸ πόσον μεγάλη καὶ ἱερὰ εἶναι ἡ ἀποστολὴ καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Μαιᾶς εἰς τὴν ζωὴν μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπωμεν. Ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι προτοῦ ὁ Δημιουργὸς ἐμπιστευθῆ τὸν νέον ἄνθρωπον, τὸ βρέφος, εἰς τοὺς φυσικοὺς αὐτοῦ προστάτας, τοὺς γονεῖς, τὸ ἐμπιστεύεται εἰς τὴν Μαιᾶν. Αὕτη πρώτη ἔχει τὴν μεγάλην ἀπὸ τὴν τιμὴν νὰ τὸ ὑποδεχθῆ. Αὕτη θὰ ἴδῃ τὰ πρῶτα του σκιρτήματα, τοὺς πρῶτους παλμοὺς τῆς νέας καρδίας. Αὕτη θὰ τοῦ παράσχη τὰς πρῶτας βοήθειάς, τὰς τόσον ἀπαραιτήτους, καὶ αὕτη πρώτη θὰ ἀναφωνήσῃ: «Ἄρρεν! Θῆλυ!» Αἱ χεῖρες της, ὡς πρῶτον λίκνον, ὡς ἱερὰ φάτιν, πρὸ παντὸς ἄλλου, αὐταὶ πρῶται ἐναγκαλιζοῦνται τὴν

νέαν ὑπαρξιν, ὑποδέχονται τὴν νέαν ψυχὴν. Εἶναι κατὰ πάντα πλήρης ὁ χαρακτηρισμὸς της ὡς συνεργάτιδος τοῦ Θεοῦ, ὡς συντελεστοῦ τῆς ζωῆς, ὡς ἀπαραιτήτου παράγοντος διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θείας ἐντολῆς, τῆς θεσπισθείσης ἐν αὐτῷ τῷ Παραδείσῳ: «Ἀδξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν...» (Γέν. Α' 28). Ἡ ἀποστολὴ της εἶναι ὄντως ἱερὰ. Τὸ ἔργον της, ἐν ἀνώτερον λειτουργημα!

Ἡ εὐσυνείδητος καὶ μὴ Μαιᾶ

Καὶ ἐνῶ τοιαύτη ἀναδεικνύεται ἡ εὐσυνείδητος καὶ εὐσεβὴς Μαιᾶ, συμπαραστάτης καὶ ἀντιλήπτωρ τῆς πλέον τρυφερᾶς καὶ ἀθώας ὑπάρξεως, τοῦ βρέφους, ἃς φαν-

τασθῶμεν τὸ τί ἠμπορεῖ νὰ ἀποβῆ ἢ μὴ εὐσεβῆς καὶ εὐσυνείδητος Μαῖα, ἢ Μαῖα ἐκεῖνη ἢ ὁποῖα ἀσκεῖ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀδιαφοροῦσα πρὸς τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς ἐννοίαν, πρὸς τὴν εἰδικὴν αὐτῆς ἐννοίαν τοῦ ὅτι εἶναι τεταγμένη δίπλα εἰς ὅ,τι ἰδανικώτερον, εὐγενέστερον καὶ ἀθωότερον ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἢ ζωὴ, τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδί. Αὕτη, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑπέχει ἠθικὰς, ἐναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, εὐθύνας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑπόκειται εἰς κανονικὰς, ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νομικὰς, ἐναντι τῆς Πολιτείας, κηρώσεις, ἀναδεικνύεται καὶ ἐπίορκος.

²Επίορκος... Μία λέξις, ἓνας ὄρκος τόσον εὐρύς καὶ τόσον ὑπεύθυνος! Μία ἀποφύξις ἀρκετὰ σπουδαία καὶ σοβαρά, καὶ ἱκανὴ νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν κάθε Μαῖαν, ἐφ' ὅσον δίδει καὶ αὐτῇ, ὡς δημόσιος λειτουργός, ἓνα ὄρκον. Πρὸ τοῦ ὅμως ἐξετάσωμεν τὴν νέαν αὐτῆν ἀποφύξιν, τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν σημασίαν τῶν ὄρκων ὁμνύει, θὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινα περὶ ὄρκου γενικῶς, ἅτινα καὶ θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ ἐννοήσωμεν πληρέστερον τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἐγχειρήματος τῆς ὄρκωμοσίας τῆς.

Περὶ ὄρκου

Ἄρκος, κατὰ τὸν ἀπλούστερον ὀρισμὸν, εἶναι ἡ ἐπικλήσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ὡς μάρτυρος κριτοῦ καὶ ἀνταποδότου περὶ τοῦ ὅτι λέγομεν τὴν ἀλήθειαν ἢ ὅτι θὰ ἐκτελέσωμεν μίαν ὑπόσχεσιν. Ἐπικαλούμεθα, δηλαδή, τὸν Ὑψιστον Θεὸν ὡς μάρτυρά μας, ὅτι ὄντως ἀληθεύομεν, τὸν ἀποδεχόμεθα κριτὴν ἐπὶ τῆς ἀκριβείας τῶν λεγομένων μας, καὶ ἀνταποδότῃν, τιμωρόν, προκειμένου νὰ ψευδῶμεθα ἢ ἂν δὲν ἐκτελέσωμεν διδομένην ὑπόσχεσιν.

Κατὰ τὸν ὀρισμὸν, ὁ ὄρκος παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφάς: Ὡς ὄρκος βεβαιώσεως, ὅταν πρόκειται περὶ ὁμολογίας ἀληθείας τινός, καὶ ὡς ὄρκος ὑποσχέσεως, ὅταν ὁμνύομεν διὰ τὴν πιστὴν ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεως τινός. Καταφανῶς ὁ ὄρκος τῆς Μαίας εἶναι τῆς δευτέρας μορφῆς. Ἄν δέ τις καταστρατηγήσῃ τὴν πρώτην ἀποφύξιν τοῦ ὄρκου, λέγομεν ὅτι ψευδορκεῖ, ἂν δέ τὴν δευτέραν, ὅτι καθίσταται ἐπίορκος.

Ἄρκος εἶναι μέγα τι, γιγάντιον, θὰ ἐλέγομεν, τόλμημα, σοβαρωτάτη τοῦ ἀνθρώπου ἀναγωγὴ, ἐκ λόγων συνήθως πεζῶν, καὶ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ Ὑπεράτου Ὄρκου. Διότι δὲν εἶναι μικρὸν πρᾶγμα, διὰ ἐγκόσμια, διὰ καθαρῶς ἀνθρωπίνους συναλλαγὰς καὶ ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι, ὅσον καὶ ἂν φαίνονται μεγάλαι, δὲν παύουν νὰ εἶναι ταπειναί, νὰ ἐπικαλούμεθα μάρτυρα καὶ συμπαραστάτην αὐτὸν τὸν Μέγαν Θεόν. Ὄρκιζόμενος δὲν ἐπικαλεῖται ἀνθρώπον οὐδὲ ἄγγελον οὐδὲ ἄλλην ὑπεροκόσμιον τινα ὑπαρξίν συμπάρτυρά του, ἀλλ' αὐτὸ τὸ Ὑπεράτου καὶ Παντοκρατῆς Ὄρκον, τὸν Δημιουργὸν καὶ Κυβερνήτην τοῦ παντός, καὶ ὅταν ψευσθῆ ἢ δὲν ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, δὲν διαψεύδει ἀνθρώπον ἢ ἄγγελον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Μέγαν Θεόν. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ ψευδορκία καὶ ἡ ἐπίορκία ἐπιφέρουν βαρυντάτην ἠθικὴν ἐνοχὴν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, θεωροῦνται θανάσιμα ἁμαρτήματα, ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, αὐτὰ καὶ μόνα, ἐπιφέρουν τὸν θάνατον εἰς τὴν ἀθάνατον ψυχὴν.

Ὄρκίζεται λοιπὸν καὶ ἡ Μαῖα, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ὑπόσχεται κατὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον νὰ φανῆ πιστὴ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀποστολῆς.

Ὄρκος τῆς Μαίας

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν πλήρως τὸν ἱερὸν αὐτῆς ὄρκον:

«Ὄρκίζομαι, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, νὰ ἐργάζωμαι μετ' ἀφοσιώσεως ὡς Μαῖα, καὶ νὰ διάγω βίον ἐνάρετον.

»Ὄρκίζομαι νὰ πράττω πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τοῦ ἐπαγγέλματός μου, καὶ νὰ τηρῶ ἀπόλυτον ἐγγυμῆθειαν διὰ πᾶν ὅ,τι ἤθελον ἀντιληφθῆ ἢ μοι ἤθελον ἀνακοινωθῆ ἐμπιστευτικῶς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων μου.

»Ὄρκίζομαι νὰ ἀσκῶ τὸ μαιευτικὸν ἐπάγγελμα συμφάνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ βοηθῶ πιστῶς τοὺς Ἰατροὺς εἰς τὸ ἔργον των.

»Ταῦτα ὀρκιζομένη, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθῆ εἰς τὸ ἔργον μου.»

Μεγάλα καὶ ὄρατα, ὑψηλὰ καὶ σπουδαῖα

συμπεριλαμβάνει ἐν τῇ βραχύτητί του τὸ ἱερὸν αὐτὸ κείμενον. Πολλά, ἐμφανῆ καὶ μὴ, ἔχει νὰ παρατηρήσῃ καὶ περισσότερα νὰ εἴπῃ ὁ τούτου ἐρευνητῆς καὶ μελετητῆς. Ἐραγε νὰ τοῦ δίδεται ἡ δέουσα προσοχή, ἔταν μὲ ὑψωμένην τὴν χεῖρα, ἐνώπιον τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Σχολῆς, τὸν ἀπαγγέλλουν αἱ ἠτοιμασμένα ἤδη Μαῖαι μας; Ἡ, τὸν φέρον κατὰ νοῦν ἐν τῇ πορείᾳ τῆς εὐγενοῦς σταδιοδρομίας των; Δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἀπάσας θὰ τὰς συνεκίνησε τὸ γεγονὸς ὅτε ἦλθεν ἡ ἱερά καὶ δι' αὐτὰς στιγμὴ νὰ τὸν ἐκφωνήσουν. Ὅμως δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ συγκίνησις ἐκεῖνη θὰ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ τὰς συνοδεύῃ, θὰ πρέπει νὰ παύσουν νὰ τὴν αἰσθάνωνται. Ὑπόσχονται τόσα πολλά, ἀναλαμβάνουν τόσα ὑψηλά!

Ἀρχιτεκτονικὴ διάταξις τοῦ ὄρκου

Καὶ κατὰ πρῶτον, ὁ σημειωθεὶς ὄρκος προβάλλει, ὑπὸ μίαν τελείαν καὶ ἁρμονικὴν ἀρχιτεκτονικὴν διάταξιν, ὡς ἐν πραγματικῶν καλλιτέχνημα. Διαιρεῖται εἰς τρεῖς μεγάλα προτάσεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων εἰσαγεται μὲ τὸ δεσπῶζον ῥῆμα «Ὁρκίζομαι», καὶ ἐκάστη τούτων, εἰς δύο μικροτέρας, αἱ ὁποῖαι συνδέονται μεταξὺ των διὰ τοῦ συνδέσμου «καί».

«Ὁρκίζομαι,—λέγομεν εἰς τὴν πρῶτην—ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, νὰ ἐργάζωμαι μετ' ἀφοσιώσεως ὡς Μαῖα, καὶ νὰ διάγω βίον ἐνάρετον.»

«Ὁρκίζομαι—λέγομεν εἰς τὴν δευτέραν—νὰ πράττω πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τοῦ ἐπαγγέλματός μου, καὶ νὰ τηρῶ ἀπόλυτον ἐχεμύθειαν...» κτλ.

Ἐπισφραγίζεται δὲ ὁ ὅλος ὄρκος, ὅπως φαίνεται, δι' ἐνὸς θαυμασιωτάτου καὶ λίαν ἐπιτυχοῦς ἐπιλόγου.

«Ταῦτα ὀρκιζομένη, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθῇ εἰς τὸ ἔργον μου.»

Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ἀκόμη, διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν πλήρως τὴν τελειότητα τοῦ ὄρκου καὶ ὡς ἔργον τέχνης καὶ ὡς περιεχόμενον, ὅτι, μετὰ ἀπὸ τὴν εἰσαγωγικὴν λέξιν ὀρκίζομαι τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης προτάσεως, θὰ πρέπει νὰ ἐννοῆται ἀπαιτήτως ἡ φράσις: «὘νώπιον Θεοῦ καὶ

ἀνθρώπων». Ἀκόμη δέ, ὅτι καὶ πρὸ ἐκάστον συνδέσμου, ὁ ὁποῖος συνδέει τὰς μικρὰς προτάσεις, θὰ πρέπει νὰ ἐννοῆται ἡ πλήρης φράσις: «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων». Οὕτω, εἰς τὸν ἓνα ὄρκον ἐμπεριέχονται τρεῖς... ἕξ... Ὅποῖος φόρτος πράγματι! Ὅποῖος κορεσμὸς ὑποσχέσεων! Εἶναι νὰ μὴ συνιστῶμεν τὴν συνεχῆ ἐπαγρύπνησιν καὶ τὸ ἀμείωτον τῆς συγκινήσεως;

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ.

Ἀνάπτυξις τοῦ περιεχομένου «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων...»

Ὁρκίζομαι! Ὅποια προβολή! Ἐνταῦθα, ἡ κάθε Μαῖα προβάλλει ἑαυτὴν ὡς ὄριμον προσωπικότητα, ὡς τὴν μοναδικήν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, προσωπικότητα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος διὰ νὰ διακηρύξῃ τὴν τελείαν ὠριμότητά της, τὸν πλήρη καταρτισμὸν της, καὶ νὰ ἀξιώσῃ ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ τὴν ἐμπιστευθοῦν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἐξάσκησιν τοῦ λειτουργήματός της. Ἡ σημασία τῆς λέξεως, ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος μὲ τὸν ὅποιον παρουσιάζεται, αὐτὸ μνηεῖ καὶ αὐτὸ πληροφορεῖ. Δὲν λέγεται «Ὁρκιζόμεθα». Δὲν χάνεται τὸ άτομον μέσα εἰς τὸ ἀνώνυμον πλῆθος, ἀλλ' «Ὁρκίζομαι», εἰς ἐνδειξιν ὅτι ἐγὼ καὶ μόνη προβάλλω αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ἐγὼ ἀξιῶ νὰ εἶμαι περίβλεπτος! Πρὸς τοῦτο ὑφοῦνται καὶ ἡ δεξιὰ.¹ Ὁμοιάζει ἡ Μαῖα ὡς ὁ μυθικὸς Ἄτλας, ὅχι ὡς βασιτάζουσα αὐτὴ τὴν Γῆν, ἀλλ' ὡς ἡ Γῆ βασιτάζουσα αὐτὴν. Γιγάντια ὑψώνει τὸ ἀνάστημά της ἐνώπιον πάντων, καὶ πρὸ παντός τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ διακηρύξῃ τὸν πλήρη καταρτισμὸν της, τὴν τελείαν ἀτοπεποίτησίν της, τὴν ἱκανότητά της νὰ ἐξασκήσῃ τὸ μέγα τῆς Μαίας λειτουργήμα, καὶ διὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ μάρτυρας καὶ κριτὰς Θεὸν καὶ ἀνθρώπους. Εἶναι ὡσὰν νὰ λέγῃ: «Ἴδου ἐγὼ εἶμαι ἐτοιμὴ πρὸς τὸ μέγα μου ἔργον. Παρακολοθησάτέ με πάντες. Θέτω ὑπὸ τὰ ἀκοίμητα ὀμματά σας

1. Θὰ ἦτο λίαν ἐπιβλητικὸν ἂν, σὺν τῇ ὑψώσει τῆς χειρός, ἔκαμνε καὶ ἐν βῆμα ἐμπρὸς ἡ δλη παράταξις τῶν ὀρκιζομένων.

τὴν εἰλικρίνειάν μου, καὶ θεωρήσατέ με κατὰπτυστον ἂν νοθεύσω τὸ ἔργον μου. Εἶσθε μάρτυρες καὶ κριταὶ μου». Ὅσα ἄτομα καλύπτουν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς τὴν ἱερὰν ἐκείνην στιγμήν τῆς ὄρκωμοσίας της, τόσα ζεύγη ὀφθαλμῶν καὶ ὠτων προσατενίζον πρὸς αὐτὴν καὶ ἐνωτίζονται τὸν ὄρκον της, καὶ πρὸ παντὸς τὸ παντεποπτικὸν ὄμμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐτάζον καρδίας καὶ νεφροῦς, καὶ τοῦ ὁποίου τὸν ἔλεγχον ποτὲ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαφύγῃ. Οὕτως πρέπει νὰ σκέπτεται καὶ οὕτως πρέπει νὰ αἰσθάνεται ἡ Μαῖα, ὅτε ἀξιῶνεται, μὲ ὑψωμένην τὴν χεῖρα, νὰ ἀπαγγέλλῃ: «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων...» Καθὼς ἀποδεικνύεται, αἱ πρῶται λέξεις εἶναι καὶ μιὰ συγκλονιστικὴ μεταρσίωσις!

Τί ὁμως ὀρκίζεται;

Ἡ πρώτη ὑπόσχεσις

«Νὰ ἐργάζωμαι μετ' ἀφοσιώσεως ὡς Μαῖα.» Διὰ τῆς φράσεως δίδεται ἡ πρώτη ὑπόσχεσις, ἡ πρώτη ὁμολογία. Ἀπὸ τοῦ ὕψους εἰς τὸ ὅποιον ἐπήρθη ἡ Μαῖα μὲ τὴν ἀναφώνησιν «Ὁρκίζομαι» κτλ., δίδει τώρα τὴν πρώτην βαρυσήμαντον ὑπόσχεσιν, ἐξαγγέλλει τὴν πρώτην τῆς ὁμολογίαν: «Νὰ ἐργάζωμαι μετ' ἀφοσιώσεως ὡς Μαῖα...» Ὑπόσχεσις μεγάλη, ὁμολογία συγκινητικὴ!... Μετ' ἀφοσιώσεως... Ὅποιαν ἔκτασιν δὲν ἔχει ὁ ὄρκος αὐτός, καὶ τί δὲν περικρύπτει! Ποῖος θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὑπολογίσῃ τὰ ὄρια μέσα εἰς τὰ ὅποια ἐπεκτείνεται, καὶ τίς τὸν ἠρωισμόν τὸν ὁποῖον ἀπαιτεῖ! Νομίζομεν πὼς μόνον τὸ μέτρον τῆς ὀλοκληρωτικῆς προσφορᾶς ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ τὴν ἐννοίαν τῆς ἐκτάσεως τὴν ὁποῖαν καλύπτει καὶ νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν γενναιότητα τῆς ψυχῆς ἢ ὁποῖα τὸν φέρει. Μάλιστα! Ἡ ἀφοσιώσις τῆς Μαΐας εἰς τὸ ἔργον της, ὄριον ἔχει τὸ ὄριον τῶν δυνάμεών της! Πόσον θὰ πρέπει νὰ τὸ ἔχῃ ἀντιληφθῆ! Ἐφ' ὅσον ἡ Μαῖα θὰ αἰσθάνεται ἐν εαυτῇ ἀπόθεμα δυνάμεως καὶ τῆς ζητεῖται, θὰ τὸ προσφέρῃ. Ἐφ' ὅσον θὰ ἔχῃ ἀντοχήν, θὰ ἀναλίσκται! Ἄν θελήσῃ νὰ κρατήσῃ κάτι δι' εαυτήν, ἀφεύκτως δὲν θὰ εὖρη ἐκπλήρωσιν πλήρη ὁ ὄρκος τῆς ἀφοσιώσεως, ὁπότε θὰ καθίστατο ἐπίορκος,

πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ πρέπει διαρκῶς νὰ τὴν ἔχῃ περιδεῆ.

Ἡ ἀφοσιώσις ἔχει ἐν εαυτῇ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀπολύτου.

Ἀσφαλῶς κάτι μέγα καὶ ὑπέρτερον ἐπιζητεῖται ἀπὸ τὴν Μαῖαν. Δὲν τὸ ἀρνούμεθα. Τὸ ἔργον της εἶναι τοιοῦτον, ἡ ἀποστολὴ της τοιαύτη. Εἶναι Κοινωνικὴ Λειτουργὸς καὶ παράγων ἀπαραίτητος, καὶ ὡς τοιοῦτος, σκοπὸν ἔχει τὴν συνεχῆ προσφορὰν καὶ θυσίαν. Ἡ Μαῖα δὲν ἀνήκει εἰς τὸν εαυτὸν της. Δὲν ὀρίζει εαυτήν. Εἶναι ἡ μόνη, ἡ ὁποία δὲν θὰ γράψῃ ποτὲ εἰς τὴν κάρταν της: «Δέχεται ἀπὸ ὥρας Α μέχρις ὥρας Β». Διατελεῖ ἐν διαρκεί ἐπιφυλακῇ. Εἶναι στρατιωτῆς πανέτοιμος διὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν. Αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ εὐγενές της λειτουργήμα καὶ ἀπαιτεῖ ἡ ἀφοσιώσις τὴν ὁποῖαν ὑπόσχεται ὀρκιζομένη.

Ἡ ἀφοσιώσις ἀκόμη δὲν ἐπιτρέπει ἰδιωτελεῖς ὑπολογισμοὺς καὶ ἀναξίας ἐπιφυλάξεις. Κἀτι παρόμοιον, καὶ πάλιν θὰ τὴν καθίστα ἐπίορκον. Οὐδὲ ἀποθάρρυνσιν, ἀποθάρρυνσιν εἰς τυχὸν παραγνωρίσεις, παραγκωνισμοὺς καὶ ἄλλας ἀντιξοότητας, τὰς τὸσον ἐνδεχομένας. Πρέπει νὰ τῆς γίνῃ συνειδησις, ὅτι ἡ ἀφοσιώσις δὲν ἔχει ὄρια, καὶ ὅτι συμπαραστάτης της εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς συνεχοῦς προσφορᾶς της θὰ εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, τὸν ὅποιον εἰς τὸ τέλος θὰ ἐπικαλεσθῆ βοηθόν, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τὴν ἀμείψῃ. Ὑπὸ τοιαύτην συναίσθησιν καὶ ἀντίληψιν, θὰ δύναται νὰ μένῃ ἡσυχος καὶ ἀναπαυμένη, ὅτι εὐρίσκει ἐκπλήρωσιν ὁ ὄρκος τῆς ἀφοσιώσεως καὶ ὅτι μένει καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου πιστῇ εἰς τὸν ἱερόν της ὄρκον.

«...καὶ νὰ διάγω βίον ἐνάρετον»

Ἀκολούθως βλέπομεν ἄλλο λεπτόν καὶ σημαντικὸν σημεῖον τοῦ ὄρκου της. Θὰ ὑποσχεθῆ: «... καὶ νὰ διάγω βίον ἐνάρετον». Διὰ τῆς ὑποσχέσεως ταύτης δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ νὰ ἐλέγομεν ὅτι δεσμεύεται ὀλόκληρος καὶ διὰ παντός. Ὅτι καταξιώνεται καὶ ὡς ἀπαρασάλευτος ἠθικῆ προσωπικότης, πρᾶγμα ὅχι ἀπλῶς μόνον μέγα, ἀλλὰ καὶ ἀνέφικτον. Ὑπόσχεσις ὄχι ἀπλῶς μόνον θεία, ἀλλὰ καὶ ὑπεραγία!

Βίος ἐνάρετος... Δὲν εἶναι τὸ πλέον

εὐγενές και ἀνώτερον ιδεῶδες διὰ πᾶσαν λογικὴν ὑπαρξιν; Δὲν εἶναι ὅ,τι καθιστᾶ τὸν ἄνθρωπον, ἀσχετῶς τάξεως, θέσεως και ἀποστολῆς, ἀξίαν μοναδικήν; Και αὐτὸ τὸ τόσο μὲγα τὸ ὑπόσχεται τόσο ἐπίσημα ἢ ὀρκιζομένη Μαΐα. Και καθὼς εἶπομεν, δεσμεύεται ὀλόκληρος και ἐφ' ὀλοκλήρου. Διότι δὲν ὑποχρεοῦται νὰ προβάλλῃ ἐνάρετος εἰς τὸν τομέα μόνον ἐνθα ἐπεκτείνεται ἢ μαιευτική της δρᾶσις, ἀλλὰ και εἰς πᾶσας τὰς ἐκφάνσεις, τὰς μορφὰς και τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς της. Εἶτε ὡς κόρη εἶτε ὡς ἀδελφῆ εἶτε ὡς σύζυγος εἶτε ὡς μητέρα εἶτε ὑπὸ οἰανδήποτε ἄλλην ιδιότητα, ἢ ἐνάρετος βιοτῆ της δέον νὰ τῆς εἶναι ὁ ἀναφαίρετος ἀρραβὼν της. Εἶναι πολὺ φυσικόν. Πῶς θὰ ἐπιτελέσῃ εὐδόκως τὴν ἀποστολήν της, ὅταν, ἐνῶ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ συνιστᾶ σωφροσύνην εἰς τὴν νεότητα και νὰ ἴσταται φρουρὸς ἀκοίμητος ὄπου μία νέα ζωὴ ἐπωάζεται, αὕτη ἢ ἰδίᾳ ἔχει παραμελήσει δι' ἑαυτὴν τὰς ἀρετὰς ταύτας; Πῶς θὰ ἐξυψώσῃ τὸ γόητρον τοῦ ἐπαγγέλματός της, ὅπως θὰ ὀρκισθῆ ἐν συνείχει, ὅταν διὰ μιᾶς ἀτάκτου ζωῆς τὸ καταρρίπτῃ ἐν τῷ προσώπῳ της; Δυνατὸν νὰ παύσῃ νὰ ἐργάζεται ὡς Μαΐα και νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὴν ἐλαυμένην τῶν ἄλλων ὑποχρεώσεων, ἐναρέτως ὁμως οὐδέποτε θὰ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ διάγῃ, οὐδέποτε θὰ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ ζῇ.

Ὅντως μὲγα τὸ ὑποσχόμενον και ἀρκετὰ εὐπαθές. Ναί, ἀρκετὰ εὐπαθές. Διότι ἀρκεῖ και ἢ ἐλαχίστη ἠθικὴ ὑποχώρησις και ἢ μικροτέρα ἠθικὴ ἀβασία, διὰ νὰ ἀμαρνώσῃ τὴν ἠθικὴν της ὑπόστασιν και νὰ παρουσιασθῇ ἐπίορκος. Λεπτότατον τὸ σημεῖον και εὐαισθητότατον! Θὰ ἐλέγομεν ὅτι εἶναι τὸ πλέον επικίνδυνον. Τίς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι θὰ μείνῃ ἀρρωτος τῶν προσβολῶν τοῦ κακοῦ, τῶν ἰδίων ἀδυναμιῶν και τῶν παγίδων τοῦ ἐχθροῦ; Τίς δὲν θὰ παρουσιάσῃ κάποιαν κάμψιν, μίαν ὀλιγορίαν, μικρόν τι, ἂν μὴ και μὲγα ὀλίσθημα; Ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ δυνηθῇ νὰ διαφυλάξῃ τὸν ἑαυτὸν του μακρὰν τῶν ὄσων καθ' ἡμέραν προσβάλλον τὸν ἄνθρωπον και τὸν καθιστοῦν ὑπεύθυνον; Πολὸν περισσότερο μάλιστα ὅταν συμβαίνουν και βαθύτεραι

παρεκτροπαί, πλήρεις ἠθικαὶ ὑποχωρήσεις, ὅποτε ὁ ἄνθρωπος ὄχι μόνον παύει νὰ εἶναι ἐνάρετος, ἀλλ' ἀντιθέτως καθίσταται και ἐστία ἠθικῆς μόλυνσεως. Τότε; Ὡ, τότε τίς θὰ ἀπαλλάξῃ μίαν τοιαύτην Μαΐαν ἀπὸ τὴν εὐθύνην, σὺν τοῖς ἄλλοις, και τῆς ἐπιορκίας;

Βίος ἐνάρετος, σημαίνει βίος προσεκτικός, σημαίνει συνεχῆς προσοχή, διαρκῆς ἐπαγρύπνησις, ἀκατάπαυστος ἀγὼν. Σημαίνει ἀκόμη φόβος Θεοῦ, βαθεῖα συναίσθησις τῆς ἀποστολῆς, προσήλωσις εἰς τὸ καθήκον. Σημαίνει ζωὴ θυσίας και αὐταπαρνήσεως. Ὑπ' αὐτὰς τὰς ἐννοίας ὅταν διάγῃ ἢ Μαΐα, ἔχει μίαν σοβαρὰν ἀσφάλειαν ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν της και πληροῦται αὐτοπεποιθήσεως, ἢ ὅποια τὴν ἀνυψώνει εἰς τὸ ιδεῶδες τῆς ἐναρέτου περιωπῆς.

Θὰ ἐλέγομεν ἀκόμη, διὰ νὰ μὴ ἀποθαρρύνωμεν τυχὸν τινά, ὅτι διὰ τοῦ ὄρου «βίον ἐνάρετον» δὲν ἐνοοῦμεν ὅτι και τὰ συγγνωστά, τὰ ἐλαφρά, τὰ ἀναπόφευκτα κατ' ἄνθρωπον πταίσματα αἴρουν τὸν ἐνάρετον χαρακτηρισμὸν και μᾶς καθιστοῦν ἐπίορκους, ἀλλὰ τὰ μεγάλα, τὰ βαρῆα, ἐκεῖνα τὰ ὅποια καταρρίπτουν τὸν ἄνθρωπον και τὸν ἀπογυμνώνουν πάσης ἀρετῆς. Ἀλλὰ και δι' αὐτὰ ἔχομεν ὁδὸν σωτηρίας, ἔχομεν λύτρον ἐλευθερίας, τρόπον ἀπαλλαγῆς και λυτρώσεως, τὴν μετάνοιαν, τὴν ἐπιστροφήν, τὴν προσφυγὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸν πνευματικόν, ὄπου θὰ εὐρωμεν τὴν ἐνάρετον θέσιν και κατεύθυνσιν και ὄπου πλέον θὰ παύσωμεν νὰ βαρυνώμεθα και ὡς ἐπίορκοι.

Πόσον θὰ πρέπει νὰ τὸ προσέξῃ και τὸ σημεῖον τοῦτο ἢ Μαΐα! Πόσον θὰ πρέπει νὰ τὸ ἔχῃ πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν! Ποτὲ δὲν θὰ πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι ἔχει δώσει μίαν τόσο μεγάλην και λεπτήν ὑπόσχεσιν. Ὅτι ἔχει ὀρκισθῆ, ἐνώπιον Θεοῦ και ἀνθρώπων, νὰ διάγῃ ἐναρέτως, νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ ποτὲ εἰς τὸν ἑαυτὸν της καμμίαν ἠθικὴν παρεκτροπήν, ἀλλ' ὀλη νὰ προβάλλῃ πάντοτε διανγῆς, φωτεινῆ και καθαρᾶ. Και ὄπου, ὡς ἄνθρωπος, ἐκ συναρπαγῆς ἢ ἄλλης αἰτίας, ὑποπέσῃ εἷς τι παραπτώμα, νὰ σπεύδῃ νὰ ἐγείρῃται, διὰ νὰ μὴ ἐπωμίξῃται και τὴν εὐθύνην τῆς ἐπιορκίας.

Περὶ τοῦ γοήτρου

Νέα πλευρά, ἄλλη ἀποψις, ἢ ὁποῖα ἐθεωρήθη ἀπαραίτητος, καὶ πολὺ δικαίως, νὰ λάβῃ θέσιν εἰς τὸν ὄρκον τῆς Μαΐας, εἶναι ἢ ἀφορῶσα τὸ γοήτρον τοῦ επαγγέλματος καὶ τὴν ἐχεμύθειαν αὐτῆς. Θὰ ὀρκισθῆ: «Ὁρκίζομαι νὰ πράττω πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τοῦ επαγγέλματός μου...» κτλ.

Ὁρκίζομαι: Καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνει τὸν βαρυσήμαντον αὐτὸν ὄρκον, μετὰ τὸν ὅποιον, ὅπως εἴπομεν, πρέπει ἀπαραίτητως νὰ ἐνηοῇ τὸ «Ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων». Καὶ πάλιν, μετὰ τὴν νέαν αὐτὴν ἐπανάληψιν, πρέπει νὰ δονηθῆ ἀπὸ τὴν σπουδαιότητά του καὶ βαρύτητά του, ὅπως καὶ πάλιν πρέπει νὰ αἰσθανθῆ τὰ ὅσα ἐνέχει καὶ προσδιορίζει.

Καὶ λέγομεν ὅτι πολὺ δικαίως ἔπρεπε νὰ λάβῃ θέσιν εἰς τὸν ὄρκον τῆς ἢ ὑποχρέωσις τῆς ἐξυψώσεως τοῦ γοήτρου τοῦ λειτουργήματός της, διότι εἰς τὰς καρδίας μεγάλου ἀριθμοῦ ἀκόμη ἀτόμων, καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὴν ὑπαιθρον, τὸ λειτουργήμα τῆς Μαΐας, καὶ ἡ ἰδία ὡς ἄτομον, δὲν κατέχουν τὴν ὄντως ὑψηλὴν καὶ εὐγενῆ θέσιν ἢ ὁποῖα τοὺς ἀνήκει, δὲν ἔχουν τὴν πρέπουσαν περὶ αὐτῶν ἀνωτέραν ἀντίληψιν. Θεωροῦνται καὶ τὸ ἔργον καὶ ὁ φορεὺς αὐτοῦ βεβαρωμένα ἠθικῶς, ὡς γέμοντα ἀμαρτιῶν. Διατὶ ἢ θλιβερὰ αὕτη ἰδέα; Ἄτομα ἴσως μὴ πεπαιδευμένα, τὰ ὁποῖα συνέπεσε νὰ δημιουργήσουν ἀτυχεῖς ἐκβάσεις, ἐν συνδυασμῷ μετὰ βίον ἠθικῶς ἐπιλήψιμον, συνετέλεσαν ὥστε νὰ ἔχωμεν τὴν ἀδικον αὐτὴν γνώμην περὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τῆς Μαΐας. Ἦδη ἢ σημερινῆ Μαΐα, ἢ ἐπιστήμων Μαΐα, ἔρχεται, σὺν τοῖς ἄλλοις, νὰ ἀναλάβῃ διὰ τοῦ ὄρκου τῆς καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐργασθῆ ὑπὲρ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ γοήτρου αὐτῆς καὶ τοῦ ἔργου τῆς, ἔρχεται νὰ ἐπωμισθῆ καὶ τὸ βῆρος αὐτό, τὸ τόσον εὐγενὲς ἄλλωστε, ἀφοῦ πρόκειται περὶ τοῦ ἰδίου γοήτρου. Πῶς ὁμως θὰ τὸ ἐπιτύχῃ; Πῶς θὰ τὸ κατορθώσῃ; Πράττουσα, πᾶν τὸ δυνατόν, κατὰ τὸν ὄρκον τῆς.

«Πᾶν τὸ δυνατόν...» Naί, δὲν θὰ πρέπει νὰ παραλείπη κάθε τι τὸ ὅποιον θὰ

συνέβαλλεν εἰς τὸ νὰ ἐπιτευχθῆ ὁ εὐγενὲς σκοπός. Δὲν θὰ πρέπει νὰ παραμελῆ κάθε τι τὸ ὅποιον θὰ συνετέλει εἰς τὸ νὰ ἐλευθερωθῆ τὸ ὑψηλὸν λειτουργήμα τῆς ταπεινῆς περὶ αὐτοῦ ἰδέας. Θὰ ἐλέγομεν προσέτι, ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ μὴ προσπαθῆ νὰ ἐφευρίσκη ἀκόμη καὶ τρόπους καὶ μέσα καὶ ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ συνετέλουν εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ συντετριμμένου γοήτρου. Ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ παραθέσωμεν μερικὰ στοιχεῖα, καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν γνωστά, ἱκανὰ νὰ μᾶς βοηθήσουν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ εὐγενούς αὐτοῦ τομέως.

Ἡ ἀγάπη... Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς. Πρὸς τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδί. Οὐδὲν εὐγενέστερον ἀλλὰ καὶ ἰσχυρότερον τῆς ἀγάπης, πρὸς δ' ἀποδύεται ἢ Μαῖα πρὸς τοὺς εὐγενεῖς αὐτοὺς τομεῖς. Αὕτη εἶναι ἱκανὴ νὰ τῆς ἐμπνεύσῃ πολλά, νὰ τὴν παροτρύνῃ εἰς πολλά, νὰ τὴν ἐνδυναμώσῃ διὰ πολλά. Αὕτη, ἢ ἀγάπη, ἐκδηλουμένη ἀδέσμευτα, ἐξυψώνει καὶ ἔργον καὶ ἐργάτην.

Κατόπιν ἢ γνώσις, ἢ βαθεῖα κατὰ τὸ δυνατόν γνώσις τῆς λεπτότητος, τῆς ἰερότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ ἔργου τῆς. Τοῦτο εἶναι κάτι τὸ ὅποιον δίδει πτερὰ καὶ δύναμιν καὶ χάριν εἰς τὴν Μαΐαν. Τὴν προωθεῖ ἔσθωθεν, ἵνα ἀνέλθῃ ἐκεῖ ὅπου πρέπει καὶ ἵσταται. Ὅσον δὲ βαθύτερον γνώσῃν ἔχει τοῦ μεγάλου τὸ ὅποιον ἐνέχει τὸ λειτουργήμα τῆς, τόσον μεγαλυτέραν ἀγάπην αἰσθάνεται πρὸς αὐτό, καὶ τόσον περισσότερον ἐργάζεται πρὸς ἐξύψωσίν του. Ἐκ τῶν ἀφειρηθῶν τούτων θὰ δομηθῆ ἀκόμη διὰ νὰ ἐξασκήσῃ μετὰ ζῆλον καὶ ἀταπάσθησιν, μετὰ προσοχὴν καὶ ἀφοσίωσιν τὸ ἔργον τῆς, ὅπερ σημαίνει ἐξύψωσιν αὐτῆς καὶ αὐτοῦ. Αἱ ἀρεταὶ αὐταὶ θὰ τῆς ἐμπνεύσουν ἀκόμη καὶ τὴν μέγιστον αὐτοθυσίαν προσφορὰν τῆς, ποῶγμα τὸ ὅποιον ἀποκορυφώνει τὴν αἴγλην τοῦ λειτουργήματός της. Πόσα δὲν ἔχει εἰς τὰς χεῖρας τῆς!

Ἐδῶ προσέτι ἔχει θέσιν καὶ ἢ ἐνάρετος βιοτῆ τῆς. Τὸ πόσον αὕτη συμβάλλει εἰς τὴν ἐξύψωσιν τὴν ὁποῖαν ἐπιζητοῦμεν, εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν. Θὰ ἐλέγομεν ἀκόμη, ὅτι καὶ ἕνα πολιτισμένον περιβάλλον

εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ μας. Καὶ πολιτισμένον περιβάλλον λέγοντες ἐννοοῦμεν αὐτὸ τὸ περιβάλλον τῆς Μαίας, τὸ στενωτέρον, τὸ ἀτομικόν τῆς. Θὰ πρέπει καὶ τοῦτο νὰ εἶναι ἀνώτερον, εὐγενές καὶ πολιτισμένον. Εἰς τὸ γραφεῖον, τὸ ἰατρεῖον ἢ καὶ αὐτὸ τὸ διαμερίσμα τῆς ὅταν εἰσέλθῃ τις, ὅλα θὰ πρέπει νὰ τὰ ἴδη νοικοκυρενμένα, ὑπὸ μίαν τάξιν καὶ εὐπρέπειαν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία θὰ πρέπει νὰ προβάλλῃ πάντοτε σεμνὴ καὶ σοβαρὰ καὶ καθ' ὅλα ἄφογος, χωρὶς ἐξεζητημένους ἐξωραϊσμούς καὶ δουλικὰς δεσμεύσεις εἰς τὸν συρμόν, τὸν ἀποδεδειγμένως τυραννικόν. Τὸ πόσον καὶ ταῦτα συντελοῦν εἰς τὸ νὰ ἀρθῇ ἡ κακὴ ἐντύπωσις περὶ τῶν Μαιῶν μας καὶ νὰ ἐξυψωθῶσιν εἰς τὰ ὄμματα τῶν συνανθρώπων των, ἰδιαίτερα αἱ Μαῖαι, ὡς γυναῖκες, δύνανται νὰ τὸ ἀντιληφθῶσιν.

Τέλος, θὰ ἠδυνάμεθα, ὡς ἐν συνόψει, νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ Μαῖα θὰ πρέπει πάντοτε μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας νὰ ἀποφεύγῃ κάθε τι τὸ ὁποῖον θὰ κατεβίβαζε τὸ γόητρον τοῦ λειτουργήματός τῆς καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν. Τί δὲ ἤμπορεῖ νὰ εἶναι τοῦτο; Καὶ ἡ στοιχειωδεστέρα λογικὴ θὰ δύνανται νὰ τὴν πληροφορῇ. Τὰ ἀντίθετα τῶν ὄσων ἀνωτέρω ἐσημειώθησαν: Ἀδιαφορία, ψυχρότης καὶ ἀστοργία πρὸς τὸ παιδί καὶ τὴν μητέρα. Κακὴ καὶ πλημμελὴς ἐξάσκησης τοῦ λειτουργήματός τῆς. Ἀπρόσεκτος βίος καὶ ἀνοικοκύρευτον περιβάλλον. Πάντα ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια καταβιβάζουν καὶ καταρρίπτουν ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν του θέσιν τὸ εὐγενές τῆς ἔργον. Ὅπως ἰδιαίτερός δὲ ὑποβιβάζεται καὶ καταρρίπτεται καὶ ὡς ἄτομον καὶ ὡς χαρακτῆρ ὅταν λαμβάνῃ ἐνεργὸν μέρος εἰς λύσεις μὴ ἠθικὰς, ἐπὶ τῶν γενικωτέρων καὶ βασικωτέρων ζητημάτων τῆς τεκνογονίας, συλλήψεως καὶ κυοφορίας. Τὸ πόσον τοῦτο καθιστᾷ ἐδτελή καὶ ἀναξίαν τὴν Μαῖαν καὶ καταρρακώνει τὸ ὑψηλόν τῆς λειτουργήματι δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, καὶ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος. Ὅμως εἶναι μέγα τι, μεγαλύτερον τοῦ ὁποῖου δὲν ὑπάρχει διὰ νὰ καταρρακωθῇ ἡ ἱερότης τοῦ ἔργου καὶ νὰ ἐξουθενωθῇ καὶ αὐτῆς ἡ προσωπικότης. Ἄς προσέχη λοιπόν, πολὺ ἄς προσέχη, καὶ ὑπὲρ παντὸς ἄλλου ἄς

διατηρῇ μακρὰν τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀπὸ τοιούτους κινδύνους, διὰ νὰ εἶναι συνεπῆς καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ὄρκον τῆς.

Περὶ τῆς ἐχεμυθείας

Ἡ ἐχεμύθεια εἶναι διὰ τὴν Μαῖαν προσὸν μέγα ἄμα καὶ ἱερόν. Ὡς κοινωνικὸς παράγων καὶ λειτουργός, καὶ ὑπὸ τὴν ὄλως ἰδιάζουσαν ιδιότητά τῆς, ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ μέγαν ἀριθμὸν ἀτόμων καὶ ἀντιμετωπίζει φαινόμενα καὶ καταστάσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπὸ τὰς πλεόν ἀπορορήτους τοῦ ἀνθρώπου. Τί θὰ ἐγίνετο, ἂν ἡ ἐχεμύθειά τῆς δὲν ἦτο δι' αὐτὴν προσὸν ἱερόν; Εἰς τὸν ὄρκον τῆς λέγει: «...καὶ νὰ τηρῶ ἀπόλυτον ἐχεμύθειαν διὰ πᾶν ὅ,τι ἤθελον ἀντιληφθῆ ἢ μοὶ ἤθελεν ἀνακοινωθῆ ἐμπιστευτικῶς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων μου». Καὶ πολλὰ ἔχει νὰ ἀντιληφθῇ καὶ πολλὰ νὰ τῆς ἀνακοινωθῶσιν. Πολλὰ ἀπρόβλεπτα, ἀπροσδόκητα. Πολλὰ τὰ ὁποῖα θὰ προβάλλουν τόσον ὀξεία καὶ συχνὰ τραγικά, ὥστε νὰ τῆς φαίνωνται ἀπίθανα. Πολλὰ ἀκόμη καὶ εἰδεχθῇ, ὅπως καὶ πολλὰ ὠραῖα καὶ εὐγενῆ. Τί θὰ κάμη; Θὰ ἔχῃ μίαν ἀνωτέραν ψυχὴν, ἢ ὁποῖα ὅλα θὰ τὰ ἀκούσῃ, ὅλα θὰ τὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ δι' ὅλα θὰ σιωπήσῃ. Πόσον λεπτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου τὸ ἔργον τῆς, καὶ ὁποῖα προσοχὴ καὶ σύνεσις χρειάζεται διὰ νὰ χειρίζεται καταλλήλως τὰ ὄσα συναντᾷ!

Θὰ τῆς ἐμπιστευθοῦν ζητήματα συχνὰ τόσον λεπτὰ καὶ ἀπόρητα, τὰ ὁποῖα οὐδὲ εἰς τοὺς πνευματικὸς τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἐμπιστεύονται. Θὰ ἀντιμετωπίσῃ περιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν θὰ φέρουν εἰς δύσκολον θέσιν περὶ τοῦ πρακτέου. Ἴσως ἀκόμη καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὴν νὰ ταράξουν καὶ νὰ ἐμβάλουν εἰς ἀνησυχίας. Περιπτώσεις ἀποπλανήσεων, ἐξωγάμων συλλήψεων, αἰμομιξιών καὶ ἄλλων εἰδεχθῶν περιπτώσεων. Παρεκκλίσεις εἰς συζυγικὰς σχέσεις, σαδιστικὰ φαινόμενα ἢ καὶ φαινόμενα μαζοχισμοῦ. Ἀκόμη θὰ ἴδῃ ἀνωμάλους τοκετούς, ἀνώμαλα βρέφη. Ὅλα εἶναι πιθανὰ, ὅλα εἶναι ἐνδεχόμενα. Τί καὶ πάλιν θὰ κάμη; Καὶ πάλιν θὰ σιωπήσῃ. Καὶ πάλιν θὰ τηρήσῃ ἐχεμύ-

θειαν. Μάλιστα πρέπει νὰ γνωρίζη, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὑποθέτομεν ὅτι εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ ἐχεμύθεια δὲν ἐπεκτείνεται μόνον ἐπὶ τοῦ χώρου ὅπου ἀσκεῖται τὸ ἔργον τῆς, εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ πελάτου τῆς, ἐπὶ τοὺς οἰκίους τῆς μητρὸς καὶ τοῦ βρέφους, ὅταν πρόκειται ἐκ τῶν περὶ τὴν λεχωίδα ἀπορρηγῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς περιβάλλοντος. Δὲν ἐπιτρέπεται, ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὴν φίλην τῆς ἢ τὴν ἀδελφήν τῆς ἢ τὸν σύζυγόν τῆς, ἂν εἶναι ἔγγαμος, νὰ κοινοποιήσῃ στοιχεῖα τῶν περιστατικῶν πού συνήρτησε καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰργάσθη. Θὰ ἐλέγομεν ἀκόμη ὅτι, ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ ἔργον τῆς καὶ περατώσῃ τὴν ἀποστολὴν τῆς, νὰ ἀποθέσῃ πᾶν ὅ,τι ἀπεκόμισε, νὰ παύσῃ νὰ ἐνθυμῆται ὅ,τι ἀντελήφθη, νὰ λησμονήσῃ ὅ,τι τῆς ἐνεπιστεύθησαν. Νὰ μὴ θέλῃ νὰ διατηρῇ ἐν ἑαυτῇ φορτία τὰ ὁποῖα συχνὰ εἶναι καταθλιπτικά καὶ δεσμεύουν τὴν ψυχὴν. Μόνον ὅ,τι εἶναι ἄξιον ὡς παρακαταθήκη πείρας ἢμπορεῖ νὰ τὸ διατηρῇ, μακρὰν ὁμως ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἐντετοπισμένον ἐπὶ συγκεκριμένων προσώπων καὶ πραγμάτων.

Ἐπεσχέθη ἀπόλυτον τὴν ἐχεμύθειάν τῆς, καὶ τὸ ἀπόλυτον εἶναι πάντοτε ἀπόλυτον. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἡ Μαῖα γίνεται ὡς οἱ πνευματικοὶ μας καὶ, ὡς ἐκεῖνοι, δεσμεύεται ἐπὶ τῶν ὅσων ἀντιλαμβάνεται καὶ τῆς ἐμπιστεύονται. Ἐχει ὁμως, ὡς ἐκεῖνοι πάλιν, καὶ ποῖαν τινα ἐλευθερίαν νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸν πνευματικόν τῆς, καὶ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ ὅ,τι τὴν ἔφερεν εἰς δύσκολον θέσιν κατὰ τρόπον ἐντοπιζόντα τὰ πράγματα ἐπὶ προσώπων καὶ τόπων, νὰ ζητῇ τὴν βοήθειάν του καὶ τὴν λύτρωσιν τῆς ψυχῆς τῆς ἀπὸ τὰ τυχόντα διλήμματα. Διότι, ἐπαναλαμβάνομεν, εἶναι ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐνδεχόμενα νὰ συναντήσῃ περιπτώσεις δυσεπιλύτους καὶ τραγικὰ ἀδιέξοδα. Πολλὰ παρουσιάζει ἡ ζωὴ καὶ πολλὰ ἡ λεπτὴ ἀτῆς πλευρὰ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτάχθη λειτουργός.

Ἄς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ παραθέσωμεν ἀκόμη καὶ μίαν πρακτικὴν ὑπόδειξιν. Καλὸν εἶναι νὰ μὴ προσπαθῇ ἡ Μαῖα νὰ ἐκμαιεύῃ πληροφορίας περισσοτέρας ἀπ' ὅσας χρειάζονται καὶ εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐνημε-

ρωθῆ καὶ βοηθηθῆ εἰς τὸ ἔργον τῆς. Νὰ μὴ διακατέχεται ἀπὸ πνεῦμα περιεργείας. Τὰ ἐπὶ πλέον νὰ τὰ θεωρῇ βάρος περιττὸν καὶ φόρτον διὰ τὴν ἐχεμύθειάν τῆς. Ὅπου δὲ αὐθορμήτως τῆς ἀπαριθμοῦν πληροφορίας περιττὰς καὶ ἀσχέτους, δύναται δι' εὐγενοῦς τρόπον νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἀπαρίθμησην, νὰ ὑποδείξῃ ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος ταῦτα δὲν εἶναι χρήσιμα καὶ ἀπαραίτητα. Ἄν δὲ δὲν τὸ κατορθώσῃ μὲ δευτέραν καὶ τρίτην ἀπόπειραν, πρᾶγμα πολὺ ἐνδεχόμενον, τότε ἄς τὰς ἀκούσῃ ἡρέμως, καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀνθρωπίνως ἄς προσφέρῃ τὸ ἀνθρώπινον, χωρὶς νὰ νομίζῃ ὅτι καὶ ἐπὶ τούτων δὲν ὑποχρεοῦται νὰ τηρήσῃ ἐχεμύθειαν.

Σοβαρὸς ὁ τομεὺς τῆς ἐχεμύθειας καὶ πολὺ λεπτός. Ἄς τὸν προσέχῃ ἡ κάθε Μαῖα, διότι καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔδωσεν ὑπόσχεσιν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἡ ἀκριβὴς τήρησις του τὴν καθιστᾷ ἀνταξίαν λειτουργοῦ τοῦ ὑπεραξίου λειτουργήματός τῆς.

Ἡ ὑπακοὴ εἰς τοὺς νόμους

Ὁ Μέγας Δημιουργὸς δὲν ἔκαμε τὸν ἄνθρωπον μόνον λογικόν καὶ ἐλεύθερον, ἀλλὰ καὶ κοινωνικόν. Ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων του τούτων στηρίζεται ἡ πρόοδος του καὶ ἐκπηγάζει ὁ πολιτισμὸς του. Εἶναι λοιπὸν ἡ κοινωνικότης ἓνας παράγων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὸ στοιχεῖον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προώθησε τὸν φορέα του, τὸν ἄνθρωπον, νὰ δημιουργήσῃ τὴν κοινωνίαν. Ἄμα ἐνοήσωμεν κοινωνίαν, ἐννοοῦμεν καὶ νόμους καὶ πειθαρχίαν καὶ ὑποταγήν. Εἰς αὐτοὺς τοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι διέπουν καὶ τὸ μαιευτικὸν ἐπάγγελμα ὡς κοινωνικὸν λειτουργήμα, ἔρχεται νὰ ὑποσχεθῆ, νὰ ὀρκισθῆ ὑποταγήν καὶ ἡ Μαῖα μας.

«Ὀρκίζομαι νὰ ἀσκῶ τὸ μαιευτικὸν ἐπάγγελμα συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους...» Καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἡ πρώτη βοηθὸς τῶν Ἰατρῶν, ὅπου ἐκεῖνοι ἔχουν τὸν πρῶτον λόγον, προσθέτει: «...καὶ νὰ βοηθῶ πιστῶς τοὺς Ἰατροὺς εἰς τὸ ἔργον των!»

Ποῖαν σημασίαν ἔχουν καὶ τὰ ἐνταῖθα διαλαμβανόμενα; Ὑψίστην. Διότι ἡ ὑποταγὴ εἰς τοὺς νόμους δημιουργεῖ τὴν εὐρυθμίαν εἰς μίαν κοινωνίαν, ἡ ὁποία εἶναι

προϋπόθεσις τῆς ἀνόδου καὶ τῆς εὐημερίας τῶν πολιτῶν. Καὶ ἡ Μαῖα, ὡς ἡ κατ' ἐσοχὴν κοινωνικὴ ἀρωγός, ἰδιαίτερος πρέπει νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τῆς ὑποχρεωμένον νὰ πειθαρχῇ εἰς τοὺς νόμους οἱ ὅποιοι διέπουν τὰ κατ' αὐτήν. Τώρα ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ νόμοι καὶ ποῖαι αἱ διατάξεις τῶν, ὑποθέτομεν ὅτι οἰκεῖα πρὸς τοῦτο μαθήματα θὰ τοὺς ἔχουν διδάξει καὶ ἀναπτύξει. Ἡμεῖς, ἐνταῦθα, θὰ ἠθέλαμεν μόνον νὰ τονώσωμεν τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ὑποταγῆς εἰς αὐτούς, τὴν σπουδαιότητα τὴν ὅποιαν ἔχει νὰ εἶναι νομοταγῆς ἡ Μαῖα, διότι τότε εἶναι καὶ παράγων πρᾶγματι ἐκπολιτιστικὸς καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τῆς ἀποστολῆς τῆς. Θὰ πρέπει δὲ νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ καταστρατήγησις καὶ ἐνὸς μόνον νόμον δὲν τὴν καθιστᾷ ὑπεύθυνον μόνον ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τοῦ ὄρκου τῆς. Τὴν καθιστᾷ ἐπίορκον, πρᾶγμα σοβαρώτερον, διότι εἶναι καὶ ἠθικῶς βαρύτερον. Οὕτως, ὅταν ἡ Μαῖα δὲν συμμορφοῦται καὶ πρὸς τὴν διάταξιν αὐτὴν τοῦ ὄρκου τῆς, καταρρίπτεται ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ ὑγιούς κοινωνικοῦ παράγοντος εἰς ἐπιζήμιον καὶ ἐκπίπτει τελείως τῆς ἀποστολῆς τῆς. Ἄς μὲν ἄλλοι νομοταγῆς, καὶ θὰ ἔχη τὴν μεγαλύτεραν ἀσφάλειαν ὅτι διὰ ποτὲ τι δὲν θὰ ἔχη νὰ ἀπολογηθῇ.

Ἐὸ ὄρος «ἐπάγγελμα»

Κατὶ ὅμως τὸ ὅποῖον ἰδιαίτερος θὰ πρέπει νὰ μελετηθῇ ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ὄρκου τοῦ ὄρκου εἶναι ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἔργου τῆς Μαίας ὡς ἐπάγγελμα. Χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ διαβαθμίσωμεν τὰ ἐπαγγέλματα, δεδομένου ὅτι ὅλα εἶναι ἔντιμα καὶ ἱερά, νομίζομεν πῶς ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς ὅ,τι πρᾶγματι εἶναι αὐτὸ περὶ τὸ ὅποῖον ἀποδύεται ἡ Μαῖα. Δὲν ἐκφράζει τὴν ἀνωτερότητα, ἡ ὅποια ἐν αὐτῷ βοᾷ. Δὲν πληροῖ τὸ βᾶθος τοῦ μεγαλείου του, τὸ τόσον ἐξώφθαλμον. Δὲν ἀποδίδει τὴν ἱερότητα καὶ τὴν ἀγιότητα τὴν ὅποιαν ἐνέχει. Τὸ ἔργον τῆς Μαίας εἶναι μέγα, λεπτόν καὶ ἱερόν! Εἶναι ἔργον ἀνώτερον, θεῖον, μεγαλειώδες! Εἶναι ἔργον, τοῦ ὁποῖου τὴν ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα δὲν δυνάμεθα νὰ σταθμίσωμεν. Ὁ χρωματισμὸς του, ὁ

ὅπως ἰδιαίτερος εὐγενῆς καὶ μοναδικός, ὡς ἐκ τῆς μοναδικῆς θέσεως ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔχει τὴν παρουσίαν του ὁ ἐργάτης του, δὲν ἀποδίδεται μὲ τὸν χαρακτηρισμὸν ποῦ τοῦ ἔχει δοθῇ. Ὁχι! Ὁ ὄρος ἐπάγγελμα, ἂν μὴ τι ἄλλο, συσκοτίζει τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη, μὲ τὰ ὅποια αὐτὴ ἡ φύσις του τὸ ἔχει προικίσει.

Ἡ Μαῖα δὲν κάνει ἐπάγγελμα. Ἐκτελεῖ ἀποστολήν!

Ἡ Μαῖα δὲν παράγει ἔργον. Ἐπιτελεῖ λειτουργήματα!

Ἡ Μαῖα δὲν εἶναι ἐπαγγελματίας. Ἡ Μαῖα εἶναι ἰερεῖα τῆς ζωῆς, καὶ ἡ εἰς ταύτην ἀπόδυσίς τῆς θὰ ἔπρεπε νὰ λέγεται λειτουργήματα!

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μιᾶς ἄλλης πλευρᾶς ἂν θὰ ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα, θὰ ἴδωμεν τὴν ὀρθότητα τῆς ἀπόψεώς μας. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀμοιβῆς. Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀξιολογήσῃ δικαίως καὶ ἐπακριβῶς τὸ ἔργον τῆς Μαίας, ὥστε ἀνταξίαν νὰ ἔχη καὶ τὴν ἀμοιβὴν τῆς; Ὑπὸ ποῖα μέτρα καὶ κριτήρια θὰ θέσωμεν τὴν ἐργασίαν τῆς καὶ νὰ θεωρήσωμεν ὅτι ἡ ἀμοιβὴ ἐκάλυψε ταύτην; Ἐνῶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπαγγελμάτων τοῦτο ἐπιτυγχάνεται κατὰ μεγάλην προσέγγισιν, ὡς εἶναι τοῖς πᾶσι νοητόν, ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Μαίας εἶναι ἀδύνατον, ἀκριβῶς διότι ἐκφεύγει τῶν ὁρίων μέσα εἰς τὰ ὅποια τοποθετοῦνται τὰ παράγωγα τῶν λοιπῶν ἐπαγγελμάτων.

Δὲν ἀμείβεται ποτὲ τὸ ἔργον τῆς Μαίας, ὅπως δὲν ἀμείβεται τὸ ἔργον τοῦ ἱατροῦ, τοῦ δικαστοῦ, τοῦ διδασκάλου, ὅπως δὲν ἀμείβεται τὸ ἔργον τοῦ ἱερέως. Αὐτὸ τὸ ὅποῖον ἐπιτελεῖ, τὸ νὰ παραδίδῃ ὑγιᾶς καὶ σφαιρηλόν, ζωηρόν καὶ ἀπαιτητικόν τὸ βρέφος εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρὸς του, δὲν ἀξιολογεῖται καὶ δὲν ἐπιδέχεται ὕλικὴν ἀμοιβὴν ἰσοβάθμιον. Τὸ ἔργον τῆς ὑπερβαίνει τὰ ὄρια τῶν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς ζωῆς. Ἐγγίζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰσέρχεται εἰς χώρους ξένους, ἀτέρμονας, ἀπείρους, ἐκεῖ ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν του τὸ Θεῖον καὶ ποῦ μόνον ἱεροφάνται λειτουργοὶ δύναται νὰ φθάσουν. Λοιπόν, ἐπάγγελμα ἡ Μαῖα ἔξασκει; Ἄλλωστε, τὸ ὅτι ὑποχρεώομεν καὶ αὐτὴν νὰ δοκιμηθῇ, νὰ

δεσμευθῆ με τὴν ἱερότητα ἐνὸς ὄρκου, ὅπως ὅλοι οἱ δημόσιοι λειτουργοί, σημαίνει ὅτι παραδεχόμεθα τὴν ἀνωτερότητα καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀποστολῆς τῆς καὶ ὅτι τὸ ἔργον τῆς εἶναι πράγματι ἐν ἐθγενὲς λειτουργήματα. Θὰ ἦτο λοιπὸν δικαιοσύνης ἔργον, ἠθικῆς ἔργον, ἂν ἐγίνοντο πρὸς τοὺς ἀρμοδίους αἱ θεούσαι ἐνέργειαι διὰ τὰ ἀντικαθίστατο, ὅπου παρεμβάλλεται εἰς τὸ ἱερὸν κείμενον, ὁ ὄρκος ἐπάγγελμα διὰ τοῦ ὄρκου λειτουργήματα.

Ἡ Μαῖα ὡς βοηθὸς τοῦ Ἰατροῦ

Ἐναπομένει νὰ ἴδωμεν καὶ τὸ δεύτερον τμήμα τοῦ τελευταίου τούτου μέρους τοῦ ὄρκου: «... καὶ νὰ βοηθῶ πιστῶς τοὺς Ἰατροὺς εἰς τὸ ἔργον των».

Εἶπομεν ὅτι ἡ Μαῖα εἶναι ἡ πρώτη καὶ κυρία βοηθὸς τοῦ Ἰατροῦ, ὅπου ἡ ἰδία δὲν ἔχει τὸν πρῶτον λόγον. Καὶ γνωρίζει πολὺ καλῶς ποῖον τὸ ὄριον πέραν τοῦ ὁποίου θὰ πρέπει νὰ παραιτῆται πάσης πρωτοβουλίας καὶ τὸν λόγον νὰ λαμβάνῃ ὁ Ἰατρός, ὅπου ἡ κνοφορία ἢ ἡ κήσις ἢ ἡ λοχεία δὲν βαίνουν φυσιολογικῶς. Τὸ πιστῶς λοιπὸν αὐτό, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πίπτει ὅλη ἡ σπουδαιότης τῆς φράσεως, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου νὰ ἀξιοῖ τὴν ἐφαρμογὴν του. Ὅταν θελήσῃ ἡ Μαῖα νὰ παραβιάσῃ τὸ ὡς ἂν ὄριον καὶ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ διατηρῇ πρωτοβουλίαν ὅπου διεταράχθῃ ἡ φυσιολογικὴ πορεία τῶν ἐν λόγῳ καταστάσεων, πάνυ νὰ εἶναι πιστὸς βοηθὸς τοῦ Ἰατροῦ καὶ καταστρατηγῆ τὸν ὄρκον τῆς. Οἱ λόγοι εἶναι προφανεῖς. Ὑποκλέπτει τὸν τομέα τοῦ Ἰατροῦ, αὐτοῦ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ εἶναι πιστὸς βοηθός. Εἰσέρχεται ἐκεῖ πού μόνον ἐκεῖνος ἔχει τὸν λόγον. Ἀναλαμβάνει πρωτοβουλίαν ἐκεῖ πού πρέπει νὰ εἶναι ἄπλων βοηθητικὸν ὄργανον καὶ ἐπωμίζεται ἐδθῆνας διὰ τὰς ὁποίας δὲν τὴν προώρισαν. Οὕτω δύναται νὰ ἀποβῆ αἰτία πολλῶν δυσαρέστων ἐκβάσεων, διὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐδθῆνη τῆς δὲν θὰ εἶναι μικρά.

Ἐξ ἀρχῆς ἐθαυμάσαμεν τὴν σπουδαιότητα τῶν ὅσων συμπεριλαμβάνει ὁ ὄρκος, καὶ πάλιν ἐρχόμεθα νὰ τὴν θαυμάσωμεν μετὰ τὴν σοφὴν αὐτὴν ρήτραν. Μία ὑπέρβασις ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μετὰ τὴν ὁποίαν θὰ

ἀκολουθοῦσε καὶ ἄλλη, καὶ ταύτης ἄλλη, ὅποια ὀλέθρια ἀποτελέσματα εἰς τὸ τέλος δὲν θὰ ἐπέφερον ἂν ὁ ὄρκος δὲν ἤρχετο νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν Μαῖαν ἀπὸ ἐνα τόσον ὀλισθηρὸν κατήφορον! Ἄς τὴν θαυμάσῃ καὶ αὐτὴ καὶ ἄς εἶναι προσεκτικὴ, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ θελήσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τομεῖς οἱ ὁποιοὶ δὲν τῆς ἀνήκουν, καὶ φανῆ καὶ εἰς τοῦτο ἐπίορκος.

Ἄλλὰ τὸ πιστῶς ἐπεκτείνεται ἀκόμη καὶ ἐπὶ πᾶσαν συνεργασίαν τῆς μετὰ τὸν Ἰατρόν, ὅπου ἐκεῖνος, ὡς πρῶτος ὑπεύθυνος, καὶ αὐτὴ, ὡς βοηθὸς του, ἔχουν νὰ ἀσκήσουν τὸ μέγα των ἔργον. Ὅσον δὲ πολλοὶ καὶ πολὺπλευροὶ εἶναι οἱ τομεῖς τῆς δράσεως τοῦ Ἰατροῦ, τόσον καὶ μεγαλύτερα ἢ ἐπαγρύπνησις τῆς Μαίας, ἵνα ἀναδεικνύεται πάντοτε πιστὸς βοηθός αὐτοῦ. Ἡ Μαῖα, ἄς φαίνεται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὅτι δὲν ἔχει πρωτοβουλίαν, εἶναι πάντα μία δύναμις. Ἄν ὁ Ἰατρός εἶναι ὁ νοῦς, ἡ Μαῖα εἶναι ἡ ἐμπνεύτρια τοῦ νοῦ. Ἄν ὁ Ἰατρός εἶναι τὸ χέρι, ἡ Μαῖα εἶναι ἡ ἰσχὺς τῆς χειρός. Ἄν ὁ Ἰατρός εἶναι ὁ ὀφθαλμός, ἡ Μαῖα εἶναι τὸ φῶς τοῦ ὀφθαλμοῦ. Προσοχὴ μόνον ἐπὶ ἐνὸς σημείου. Μὴ τυχόν, συνετεία ἐλλείψεων ἢ ἄλλων ἀδυναμιῶν καὶ ἐμποδίων, ἢ ἐξυπηρέτησις τοῦ Ἰατροῦ δὲν εἶναι πλήρης ἀλλ' ἑλλιπὴς καὶ ἐσφαλμένη. Τὸ πιστῶς καὶ πάλιν καταστρατηγεῖται καὶ τὴν καθιστᾷ ἐπίορκον. Ὁφείλει νὰ καθιστᾷ ἐνήμερον τὸν Ἰατρόν ἐπὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ τῶν δυσκολιῶν, νὰ τὸν πληροφορῇ ἐπὶ τῶν ἀδυναμιῶν πού ὑφίστανται καὶ ὅσων παρουσιάζονται. Αὐτὸ σημαίνει τὸ πιστῶς. Ἄς μὴ ἐπωμίζεται μόνη ἐδθῆνας. Ἄς καθιστᾷ συνυπεύθυνον ἔστω τὸν Ἰατρόν. Διότι δὲν εἶναι ὀλίγα τὰ παραδείγματα κατὰ τὰ ὁποία ἡ βία καὶ ἄλλαι δυσκολίαι συνέτειναν νὰ δοθῇ ἐσφαλμένον ἱστορικὸν ἢ καὶ ἀναποστειρωτὰ ἐργαλεῖα, ὁπότε...

Πολλὰς ἐδθῆνας φέρει ἡ Μαῖα ὡς μαῖα, ἄς μὴ ἐπωμίζεται καὶ ἄλλας.

Πολλὰς ὑποχρεώσεις ἀναλαμβάνει ἐν τῇ βαρείᾳ αὐτῆς ἀποστολῇ, ἄς μὴ δέχεται περισσοτέρας, ὅπως θὰ συμβαίη πάντοτε ἂν πλημμελῶς ἔχη καὶ ὡς βοηθός τοῦ Ἰατροῦ. Καὶ ἂν τυχόν ὑποθέτῃ ὅτι οὐδὲν θλιβερόν

ἐπακολούθημα ἔχει νὰ φοβηθῆ, ὅμως δὲν δύναται νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι δὲν παρεβίασε τὸν ὄρκον τῆς. Ἄς εἶναι προσεκτικὴ. Ὁ ὄρκος εἶναι σαφής, καὶ οὐδὲ εἰς τοιαύτας ὑποθέσεις δὲν δίδει δικαίωμα πρωτοβουλίας.

Ὁ ἐπίλογος

Μὲ τὰ ἀνωτέρω ἐτελειώσαμεν τὰ ὅσα ἐθεωρήσαμεν ἀπαραίτητον νὰ εἴπωμεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σώματος τοῦ ὄρκου, καὶ δὲν ἀπομένει παρὰ τὰ σημειώσωμεν καὶ ὀλίγας λέξεις διὰ τὸν γλυκὺν αὐτοῦ ἐπίλογον, σὰν ἀναπαντικὸν ἐπισφράγισμα μιᾶς ὑψηλῆς ἀναδρομῆς εἰς τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ αὐτοῦ ἰδεώδη. Δὲν νομίζομεν δὲ ὅτι μὲ τὰ ὅσα ἐσημειώσαμεν ἐξηγητήσαμεν τὸ θέμα. Ὑποθέτομεν ὅμως νὰ ἐδώσαμεν μίαν μικρὰν ὠθησιν εἰς τὸ νὰ ἀνέλθῃ ἡ Μαῖα, καὶ ὁ τούτου μελετητής, εἰς τὰς ἀξίας πού ἐνσαρκώνει τὸ ἔργον τῆς καὶ τὴν ἱερότητα μὲ τὴν ὁποίαν περιβάλλεται. Ὁ ὄρκος, ὁ οἰοσδήποτε ὄρκος, εἶναι πάντοτε ἕνα κείμενον ἱερόν. Εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ προσευχή, καὶ ὡς τοιοῦτον εἶναι εὐρὺ εἰς ἐννοίας καὶ πλουσιώτατον εἰς διδάγματα. Τοιοῦτος εἶναι καὶ ὁ ὄρκος τῆς Μαΐας καὶ ἰσάξιος ὁ ἐπίλογός του. «... Ταῦτα ὀρκιζομένη, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθῆ εἰς τὸ ἔργον μου.»

Ἡ Μαῖα θὰ πρέπει νὰ αἰσθάνεται ἑαυτὴν νὰ διακατέχεται ἀπὸ ἄδολον ὑπερηφάνειαν περαινουσα μὲ αὐτὰς τὰς λέξεις τὸν ὑπέροχον αὐτῆς ὄρκον. Νὰ εἶναι πλήρης γλυκείας ἀναπαύσεως καὶ ἐλπίδων. Διότι ὁ ἐπίλογος αὐτὸς τὴν προσγειώνει ἢ τὴν μεταρσιώνει εἰς μίαν ἄλλην πραγματικότητα, τὴν θεϊαν, τὴν ἱεράν καὶ ὑπερκόσμιον. Τὴν πραγματικότητα τῆς θεΐας ἀγάπης καὶ εὐλογίας, ἐκείνης ἢ ὁποία ἐρχεται πάντοτε ἀρωγὸς εἰς πᾶν ἔργον εὐγενὲς καὶ ἀνώτερον. Ὑπεσχέθη τόσα πολλά καὶ μεγάλα! Ὁρκίσθη διὰ τὴν τήρησιν τόσων ὑψηλῶν ἰδανικῶν! Μέσα εἰς ὅσα ὑπεσχέθη εἶναι τὸ ὄνειρον ἐνὸς ονείρου, ἢ αὐτοθυσία διὰ τὸ παιδί καὶ τὴν μητέρα. Ὁρκίσθη νὰ ἀφαιρεθῆ εἰς αὐτά, νὰ σταθῆ πιστὸς αὐτῶν συμπαραστάτης. Ὁρκίσθη νὰ διαβιώσῃ ἐναρέτως καὶ νὰ εἶναι ἐχέμυθος, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ εἶναι νομοταγῆς

καὶ πιστὸς βοηθὸς τῶν Ἱατρῶν. Πῶς θὰ τὰ ἐπιτύχῃ πάντα ταῦτα; Πῶς θὰ τὰ κατορθώσῃ; Πῶς θὰ τὰ φέρῃ εἰς πέρας αἴσιον; Διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων; Θὰ ἀπατήσῃ εαυτὴν οἰκτρῶς καὶ οὐδὲν θὰ ἐπιτύχῃ ἐὰν ἐμπιστευθῆ εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις. Ἄν καὶ εἰς τὰς ἀπλουστέρας ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς ἔχη ἀνάγκην ὁ ἄνθρωπος τῆς θεΐας βοηθείας, πολὺ περισσότερο ἐδῶ, ἐδῶ πού ὁ τομεὺς εἶναι ἱερός καὶ ὁ ἀγὼν ἰσχυρός, καὶ ἡ ἐλαχίστη κάμψις ἰσοδυναμεῖ μὲ προδοσίαν. Ἐχει ἀνάγκη λοιπὸν τῆς θεΐας ἐπισχύσεως καὶ εὐλογίας, τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἀρωγῆς. Ἐχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν χεῖρα Του, τὴν χεῖρα ἐκείνην ἢ ὁποία ἔκαμε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ γίνῃ ὁ ἄρχων τῆς γῆς! Ἀπὸ τὴν χεῖρα ἐκείνην, ἢ ὁποία ὠδήγησε τὴν πρῶτην γυναῖκα εἰς τὸν πρῶτον ἄνδρα διὰ τὸν μέγαν σκοπὸν, τὸ παιδί! Ἐχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν χεῖρα ἐκείνην ἢ ὁποία ἐπεσφράγισε τὴν πρῶτην εὐλογίαν, τὴν μεγάλην ἐκείνην ἡμέραν πού ἐλέχθη τὸ «Ἀδξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρῶσατε τὴν γῆν...» (Γέν. Α' 28). Ἀπὸ τὴν χεῖρα ἐκείνην ἢ ὁποία περιέβαλε τὰ νήπια μὲ στοργὴν οὐρανοῦ καὶ τὰ προέβαλε δείγματα ἠθικοῦ προσανατολισμοῦ (Ματ. ΙΘ' 14 - ΙΗ' 3). Καὶ ὁ κατὰ πάντα ὑψηλὸς ἐπίλογος, εἰς τοῦτο τὴν ἀνυψώνει, εἰς τοῦτο τὴν καθοδηγεῖ. Πῶς νὰ μὴ αἰσθάνεται γλυκεῖαν ἀνάπαυσιν καὶ βαθεῖαν ἀσφάλειαν. ἄλλὰ καὶ δικαίαν ὑπερηφάνειαν μὲ μίαν τοιαύτην μεγαλειώδη κατὰπαυσιν;

Ναί, προβάλλει ἡ Μαῖα ὡς Ἄτλας φερομένη, ὡς ἡ ὑψίστη προσωπικότης τὴν ὄραν τοῦ ὄρκου τῆς, ἀξιοῖ ἀπὸ τὸν Μέγαν Θεὸν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα δλην νὰ τὴν προσέξουν καὶ νὰ τὴν ἐμπιστευθοῦν, δίδει τὰς μεγάλας καὶ ἱεράς αὐτῆς ὑποσχέσεις ἐνώπιον πάντων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑξαρκτὰ ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ. Τὴν πιστὴν αὐτῶν ἐφαρμογὴν τὴν ἐμπιστευεται εἰς τὴν χάριν Ἐκείνου, Ἐκείνου ὁ ὁποῖος ἀναδεικνύει τοὺς ἐμπνευστὰς τῶν μεγάλων ἰδεῶν καὶ τοὺς ἥρωας τῶν μεγάλων ἐπιτευγμάτων, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τῆς ἀναγνωρίσῃ ὄλους τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὁποῖους κατέβαλεν, ἀκόμη καὶ τοὺς κρυφοὺς στεναγμοὺς τοὺς ὁποῖους ἄφησε,

καὶ αὐτὰ τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα ἔχουσε κατὰ τὴν δύσκολον πορείαν τῆς ἱερᾶς, ὑψηλῆς καὶ ὑπευθύνου σταδιοδρομίας τῆς. Καὶ ὁ ὁποῖος ἀκόμη θὰ τῆς ἀνταποδώσῃ πολλαπλασιῶς ὅ,τι ὁ ἀνθρώπινος ἐγωισμὸς καὶ ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀδυναμία τῆς ἠονήθησαν πικρῶς. Ὑπὸ μίαν προϋπόθεσιν ὁμως, νὰ ἔχη βαθεῖαν συναίσθησιν πάντων τούτων, νὰ ἔχη πλήρη συνείδησιν τῆς σπουδαιότητος τῆς ἀποστολῆς τῆς καὶ τῆς ἰερότητος τοῦ ὄρκου τῆς, νὰ ἔχη ἀντίληψιν ἀκόμη τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, καὶ ὅτι πρὸς κατόρθωσιν τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ τῆς ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑπεράνω πάντων πρέπει νὰ ἔχη ἀκλόνητον πίστιν πρὸς Αὐτόν, πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν χάριν Του, καὶ πρὸς τὴν δικαίαν Του ἀνταπόδωσιν.

Περαίνοντες, θὰ ἠθέλαμεν νὰ συστήσωμεν καὶ κάτι ἀκόμη, ὅτι ὅπως λαμβάνει τὸ πτυχίον τῆς ἢ Μαῖα μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν καὶ τῶν ἐξετάσεων τῆς, οὕτω νὰ δέχεται καὶ ἐν καλλιγραφημένον κείμενον τοῦ ὄρκου τῆς, καὶ νὰ τὸ ἀναγῆ διὰ νὰ τὸ ἔχη διαρκῶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ὡς συνεχῆ ὑπόμνησιν, πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῆς. Πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ ὄρκος τῆς εἶναι ἐν πραγματικῶν σύμβολον, αὐτὴ δὲ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ὑπαρξὴν προσφιλῆς καὶ γλυκεῖα, σεβασμία καὶ ἱερὰ, τὸ δὲ ἔργον τῆς ἔργον ἅγιον, καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη εἰς τὴν ὁποίαν ὑποχρεοῦμεθα πάντες ἀστάθμητος, ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον ἔμεινε καὶ μένει πιστὴ εἰς τοὺς ἱεροὺς ὄρκους τοῦ ἱερωτάτου ὄρκου τῆς.

BIBLIOKRISIA

Ἀγνῆς Πάβεϋ: Τὸ Ἱστορικὸν τῆς ἐξελλείσεως τῆς Νοσηλευτικῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τοῦ 1937. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Μαρίας Μ. Νεγροπόντη, Ἀθῆναι 1960 (σελίδες 480).

Ἡ ἀκαταπόνητος, σεβαστὴ Δέσποινα, ἡ ὁποία ἐπὶ ἔτη προῆδρευσε τοῦ Συμβουλίου Κυριῶν τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδῃ», εἶχε τὴν γεμάτην ἐνθουσιασμὸν—καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς—ὑπομονὴν νὰ πλουτίσῃ τὴν πτωχοτάτην ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν ἐπὶ τῆς Νοσηλευτικῆς μὲ ἓνα λαμπρὸν ἀπόκρημα: τὸ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον πόνημα τῆς Ἀγνῆς Πάβεϋ, τὸ ὁποῖον μετέφρασεν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς. Ἡ Κυρία Νεγροπόντη ἀπέδωσε τὸ βιβλίον τῆς Ἀγγλίδος συγγραφέως εἰς γλώσσαν ἀπλῆν καὶ εὐχαρίστως παρακολουθουμένην, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀρκετὸν λογοτεχνικὸν χρωματισμὸν, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ μὴ κουράζεται νὰ διεξέρχεται τὰ κεφάλαιά του, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν ταχέως παρερχόμενον χρόνον.

Ὄνόματα, τοποθεσίαι, ὄροι, ἰδιοτυπία καὶ ἐκφράσεις ἀποδίδονται μὲ πιστότητα καὶ ἐνάργειαν, καὶ αἱ ἀναφοραὶ πρὸς τὰς πηγὰς, τὰς εἰδικότητας καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς ἱατρικῆς τέχνης κυρίως εἶναι καθαροὶ καὶ κατανοηταί.

Τὸ βιβλίον διαίρεται εἰς τρία μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον ἐκτίθενται τὰ τῆς ἐξελλείσεως τῆς Ἱατρικῆς καὶ Νοσηλευτικῆς ἀπὸ τῶν πρωτογόνων λαῶν μέχρι τῆς ἀκμῆς τῆς Ρώμης. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἐκτίθενται τὰ τῆς νοσηλευτικῆς ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τοῦ Μεσαίωκου, τῶν Σταυροφοριῶν καὶ τῆς Μεταρρυθμίσεως μέχρι τῶν προόδων τῆς κατὰ τὴν 18ην καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος. Εἰς τὸ τρίτον μέρος τέλος ἐκτίθενται ἡ ἱστορία τῆς δράσεως καὶ τοῦ ἔργου

τῆς Florence Nightingale, ἡ ἱστορία καὶ τὸ ἔργον τοῦ Henri Dunant, ἡ ὀργάνωσις τῆς Νοσηλευτικῆς ὡς ἐπαγγέλματος καὶ αἱ νεώτεραι ἐξελλείσεις αὐτῆς εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Εὐρώπην.

Τοιοῦτότροπος εἰς τὸ βιβλίον τῆς Πάβεϋ σχιζογραφεῖται ἡ πορεία τοῦ ἀλτρουϊστικοῦ αὐτοῦ γνωρίσματος τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐπικουρίας του δηλαδὴ πρὸς τὸν πάσχοντα συνάνθρωπόν του διὰ τῆς Νοσηλευτικῆς, ἀπὸ τῆς αὐγῆς τοῦ γένους μας μέχρι σήμερον. Τὸ σπουδαιότερον ὁμως εἶναι ὅτι διὰ τοῦ βιβλίου παρέχεται ἡ πραγματικὴ οὐσία τοῦ ἔργου τῆς νοσηλείας ὡς ἔργου χρησίου, ἐνδιαφέροντος, ἀξιοπρεποῦς, προσωπικοῦ, ἱκανοποιούντος ψυχικῶς, ἐπαγγελματικῶς, οἰκονομικῶς, κοινωνικῶς.

Εὐχαριστοῦντες τὴν Κυρίαν Νεγροπόντη διὰ τοὺς κόπους εἰς τοὺς ὁποίους ὑπεβλήθη διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ βιβλίου, ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸ συστήσωμεν ἐνθέρμως εἰς ὅλους ὅσους ἀσχολοῦνται μὲ προβλήματα Νοσηλευτικῆς: Ἀδελφάς, Μαῖας, Ἱατροῦς, Διοικητικῶν.

Ὅλοι θὰ ὀφελήθωσιν ἀπὸ τὴν μελέτην του—πολλοὶ θὰ ἴδωσιν καθαρώτερα τὰ συναφῆ προβλήματα καὶ θὰ πλησιάσωσιν εἰς συμφερωτέρας λύσεις.

Καθὼς ἡ Δημοσία Ὑγεία ἐπισύρει ὀλονὲν καὶ μεγαλυτέραν τὴν μέριμναν τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας, ἡ μαζὴ τῆς συνυφασμένη Νοσηλευτικῆς θὰ εὐρίσκειται εἰς τὸ προσκῆνιον τοῦ ἐνδιαφέροντος. Καὶ θὰ ἀπαιτῆ παρακολούθησιν τῆς ὀργανώσεως καὶ ἐξελλείσεως τῆς, ὥστε νὰ προκύπτῃ τὸ καλύτερον ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος, καὶ γενικῶς ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ συνόλου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει καὶ ἐκεῖνος καὶ οἱ φροντίζοντες αὐτόν.

Καθηγητῆς Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ